



6. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี

(มาตรา 48)

ขั้นที่หนึ่ง คำนวณหาจำนวนภาษีตาม วิธีที่ 1 เสียก่อน

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx.....(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx.....(2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx.....(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่างๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค) ตามกฎหมายกำหนด	xxxx.....(4)
(3)-(4) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่างๆ	xxxx.....(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนกฎหมายกำหนด	xxxx.....(6)
(5)-(6) เหลือเงินได้สุทธิ	xxx.....(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxx.....(8)



บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้สุทธิ (ส่วนที่เกิน... - ...)	อัตราภาษี ร้อยละ	ภาษีสะสม
0 - 300,000	5	7,500
300,000 – 500,000	10	27,500
500,000 – 750,000	15	65,000
750,000 – 1,000,000	20	115,000
1,000,000 – 2,000,000	25	365,000
2,000,000 – 5,000,000	30	1,265,000
5,000,000 ขึ้นไป	35	-



ข้อสังเกต

1.เนื่องจากมี พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551 ใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม 2551 ให้การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ ตามมาตรา 48(1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาทแรก สำหรับปีภาษีนั้น ดังนั้น จึงทำให้เงินได้สุทธิ 150,000 บาท แรกไม่ต้องคำนวณเสียภาษีในอัตรา ร้อยละ 5 และเงินได้สุทธิอีก 150,000 บาท ต้องคำนวณเสียภาษีในอัตรา ร้อยละ 5



2. การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้สุทธิ 150,000 บาทแรกนี้ใช้กับการคำนวณภาษีเงินได้ ตามมาตรา 48(1) คือการคำนวณภาษีโดยวิธีที่นำเงินได้พึงประเมินมาหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนออก จนเหลือเงินได้สุทธิเท่าใด จึงนำเงินได้สุทธิไปคิดภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ดังนั้น การคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปี (วิธีที่ 1) ภาษีเงินได้สิ้นปี (วิธีที่ 1) รวมทั้งการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย จากเงินเดือน ค่าจ้าง ที่คำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 จึงได้รับประโยชน์จากการยกเว้นภาษีเงินได้ คือ ทำให้เงินได้สุทธิ 150,000 บาทแรกในปีภาษีนั้นได้รับยกเว้นภาษี



แต่ถ้าสามีหรือภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้นำเงินได้พึงประเมินสามีหรือภริยาแยกคำนวณหรือแยกคำนวณ เฉพาะประเภทที่ 1 หรือจะไปรวมคำนวณ กับฝ่ายสามีหรือภริยาฝ่ายเดียวก็ได้แต่ถ้ารวมคำนวณ ฝ่ายเดียวจะได้รับ ยกเว้นเงินได้สุทธิ 150,000 บาท ได้ครั้งเดียว ส่วนการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย ในกรณีอื่นเช่น จ่ายค่าลิขสิทธิ์ ค่าอสังหาริมทรัพย์ เงินที่นายจ้างจ่ายให้ ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานหลังจากทำงานครบ 5 ปี ฯลฯ จะไม่ได้รับ ประโยชน์จากการยกเว้นภาษีเงินได้ดังกล่าว

3. อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2556-2559 ลดอัตราภาษีเงิน ได้ตาม พ.ร.ฎ(ฉบับที่ 575-576) (ฉบับที่ 600)

ตัวอย่าง นาย ก.มีเงินได้สุทธิ 2,800,000 บาท จะต้องเสียภาษีเท่าไร

$$\begin{aligned} \text{ภาษี} = & (150,000 \times 0\%) + (150,000 \times 5\%) + (200,000 \times 10\%) + (250,000 \times 15\%) \\ & + (250,000 \times 20\%) + (1,000,000 \times 25\%) + (800,000 \times 30\%) \end{aligned}$$



= 605,000 บาท

บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้สุทธิ (ส่วนที่เกิน... - ...)	อัตราภาษี ร้อยละ	
0 - 300,000	5	
300,000 – 500,000	10	
500,000 – 750,000	15	
750,000 – 1,000,000	20	
1,000,000 – 2,000,000	25	
2,000,000 – 5,000,000	30	
5,000,000 ขึ้นไป	35	6



ขั้นที่สอง ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตาม วิธีที่ 2 หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไขที่จะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง

กรณีที่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีเงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษีแต่ไม่รวมเงินได้พึงประเมินตามประเภทที่ 1 มีจำนวนตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 นี้ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน ถ้าภาษีที่คำนวณตามวิธีที่ 2 มีจำนวนไม่เกิน 5,000 บาท ให้ยกเว้นภาษี



การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2

ยอดเงินได้พึงประเมินทุกประเภทลบเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 = xxxx...(9)

จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2 = $(9) \times \frac{5}{1,000}$ = xxx....(10)

ขั้นที่สาม สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

ในกรณีที่ไม่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 (เช่น มีเงินได้ประเภทเงินเดือนเท่านั้น) จำนวน ภาษีที่ต้องเสีย ได้แก่ จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1 คือ (8) แต่ถ้าเป็นกรณีที่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ด้วยนั้น หลังจากได้จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2 คือ (10) แล้วให้นำจำนวนภาษีตาม (8) หรือ (10) ที่คำนวณได้จากวิธีทั้ง 2 มาเปรียบเทียบกัน ถ้าเท่ากัน ให้ถือจำนวนภาษีที่เท่ากันนั้นเป็นจำนวนที่ต้องเสียสำหรับปีภาษีนั้น แต่ถ้าไม่เท่ากัน จำนวน ภาษี ที่คำนวณได้ตาม (8)



หรือ (10) วิธีใดมีจำนวนสูงกว่า ให้ถือจำนวนภาษีนั้นเป็นจำนวนภาษีที่ต้อง เสียสำหรับปีภาษีนั้น และเศษของบาทจากการคำนวณภาษีให้ ยกเว้นเสีย อื่นจำนวนภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ดูหัวข้อ 9) ภาษีเงินได้ครึ่งปี (ดูหัวข้อ 7.3) ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า และเครดิตภาษี เงินปันผล (ดูหัวข้อ 2.1(5) และข้อสังเกต)ให้นำมาเครดิตหักออกจากจำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ ต้องเสียในชั้นตอนนี้ได้



สรุป จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสีย เทียบ(8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า = xxx.....(11)

หัก ภาษีที่ถูกรหัก ณ ที่จ่ายแล้ว	xx	
ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว	xx	
ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	xx	
เครดิตภาษีเงินปันผล	xx	=
		xx.....(12)

(11) – (12) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ (หรือถ้าเสียไว้เกินขอคืนได้) = xx



7. การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

7.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ประจำปี ได้แก่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือบุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล

7.2 เงินได้พึงประเมินที่กำหนดให้เสียภาษีเงินได้ประจำปี ได้แก่ เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 ถึง 8 แต่ไม่รวมถึงเงินกินเปล่า เงินช่วยค่าก่อสร้าง เงินค่าซ่อมแซม เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีก็ได้ ซึ่งหมายถึงไม่ต้องยื่นเสียภาษีประจำปีด้วย



7.3 การคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปี

วิธีการคำนวณ

ขั้นที่ 1 การคำนวณภาษีครึ่งปีตามวิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมิถุนายน

xxxxxx.....(1)

หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

xxxxx.....(2)

(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย

xxxxxx.....(3)

หัก ค่าลดหย่อนได้กึ่งหนึ่งตามกฎหมายกำหนด

xxxxx.....(4)

(3)-(4) เหลือเงินได้สุทธิ

xxxxxx.....(5)

นำเงินได้สุทธิตาม (5) ไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้

xxx.....(6)

บุคคลธรรมดา



วิธีการคำนวณ

ขั้นที่ 2 การคำนวณภาษีครึ่งปีตามวิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมิถุนายน = xxxxx.....(7)

$$\text{ภาษี} = \frac{5}{1,000} \times (7) = \text{xxx}.....(8)$$

ภาษีครึ่งปีที่ต้องเสีย เทียบ (5) และ (8) จำนวนที่สูงกว่า = xxx.....(9)

หัก จำนวนภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายระหว่างมกราคมถึงมิถุนายน = xx.....(10)

(9) – (10) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ = xxx

ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ได้ชำระ ไปนี้ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีตอนสิ้นปี

7.4 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปีและสิ้นปี



ตัวอย่างที่ 1 นายสมชายและนางศิริ เป็นสามีภริยาชอบด้วยกฎหมายและอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี ทั้งคู่ต่างมีเงินได้และมีบุตรผู้เยาว์ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู 2 คน เกิดก่อนปี 2561 จำนวน 1 คน และเกิดในปี 2561 จำนวน 1 คน นายสมชายได้รับเงินเดือนเดือนละ 40,000 บาท จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เดือนละ 1,000 บาท ได้ประกันชีวิตไว้กับบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยแห่งหนึ่ง กรมธรรม์มีกำหนดเวลา 15 ปี จ่ายเบี้ยประกันไป 12,000 บาท บริจาคให้แก่โบสถ์คริสต์เถียน 25,000 บาท ส่วนนางศิริได้รับเงินเดือนเดือนละ 36,000 บาท ได้ประกันชีวิตไว้กับบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยแห่งหนึ่ง กรมธรรม์มีกำหนดเวลา 12 ปี จ่ายเบี้ยประกันไป 3,000 บาท บริจาคให้แก่มูลนิธิสายใจไทย 20,000 บาท

ดังนั้น ถ้านางศิริแยกคำนวณภาษีต่างหากจากสามี ให้คำนวณว่านายสมชายและนางศิริจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นจำนวนเท่าไร ในปีภาษีนี้

วิธีคำนวณภาษีโดยสามีกิริยาแยกคำนวณ

(หน่วย : บาท)



ก.การคำนวณภาษีของนายสมชาย

$$\begin{array}{llll} \text{เงินได้พึงประเมิน} & = & 40,000 \times 12 & = 480,000 \\ \text{ยกเว้นเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ} & & & = 2,000 \\ \text{คงเหลือ} & & & = 478,000 \quad \text{.....(1)} \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} \text{หัก} & \text{ค่าใช้จ่าย} & = \frac{50}{100} \times 478,000 & = 100,000 \quad \text{.....(2)} \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} \text{(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย} & & = & 378,000 \quad \text{.....(3)} \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} \text{หัก} & \text{ค่าลดหย่อน} & & \\ & \text{ผู้มีเงินได้} & = & 60,000 \\ & \text{บุตร} & = (30,000 + 60,000) & = 90,000 \\ & \text{เบี้ยประกันชีวิต} & = & 12,000 \end{array}$$



$$\text{เงินสะสม} = \underline{10,000} = \underline{172,000} \dots\dots(4)$$

กองทุนยกมา

$$(3)-(4) \text{ เหลือ เงินได้หลังหักค่าลดหย่อน} = 206,000 \dots\dots(5)$$

$$\text{หัก เงินบริจาค} = \frac{10}{100} \times 206,000 = 20,600 \dots\dots(6)$$

$$(5)-(6) \text{ เหลือ เงินได้สุทธิ} = 185,400$$

คำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิ

$$\begin{aligned} \text{ภาษี} &= (150,000 \text{ ไร่รับยกเว้น}) + \\ &\quad (35,400 \times 5\%) = 1,770 \end{aligned}$$

$$\text{นายสมชายจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา} = 1,770$$

ข.การคำนวณภาษีนางศิริ



$$\text{เงินได้พึงประเมิน} = 36,000 \times 12 = 432,000 \dots\dots(1)$$

$$\text{หัก ค่าใช้จ่าย} = \frac{50}{100} \times 432,000 = 100,000 \dots\dots(2)$$

$$(1)-(2) \text{ เหลือ เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย} = 332,000 \dots\dots(3)$$

หัก ค่า

ลดหย่อน

$$\text{ผู้มีเงินได้} = 60,000$$

$$\text{บุตร} = (30,000 + 60,000) = 90,000$$



$$\begin{array}{l} \text{เบี้ยประกัน} \\ \text{ชีวิต} \end{array} = 3,000 = \underline{153,000} \dots\dots(4)$$

$$(3)-(4) \text{ เหลือ เงินได้จากหลังหักค่าลดหย่อน} = 179,000 \dots\dots(5)$$

$$\text{หัก เงินบริจาค} = \frac{10}{100} \times 179,000 = 17,900 \dots\dots(6)$$

$$(5)-(6) \text{ เหลือ เงินได้สุทธิ} = 161,100$$

คำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิ

$$\text{ภาษี} = (150,000 \text{ ไร่รับยกเว้น}) + (11,100 \times 5\%) = 555$$

$$\text{นางศิริจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา} = 555$$



เงินบริจาค นาย สมชาย

หักได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10% ของเงินได้หลังหักค่า
ลดหย่อน

$$= 10\% (206,000)$$

ไม่เกิน 20,600 บาท

1

แต่บริจาคจริง 25,000 บาท

2



นางศิริ

บริจาคจริง

20,000

1

ได้ไม่เกิน 10% (เงินได้หลังหักค่าลดหย่อน)

= 10% (179,000)

= 17,900 บาท

2



ตัวอย่างที่ 2 นายหนึ่งและนางสองเป็นสามีภริยาชอบด้วยกฎหมายมีบุตร
ผู้เยาว์โดยชอบด้วยกฎหมายด้วยกัน 3 คน เกิดก่อนปี 2561 จำนวน 2 คน และ
เกิดในปี 2561 จำนวน 1 คน บิดาและมารดาของนายหนึ่งอายุ 66 ปีทั้งคู่ บิดา
มีรายได้จากบำนาญปีละ 100,000 บาท มารดามีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก
ธนาคารกรุงไทยปีละ 30,000 บาท นายหนึ่งทำงานบริษัทได้รับเงินเดือน
เดือนละ 24,000 บาท นอกจากนี้นายหนึ่งและนางสองยังมีรายได้จากการให้
เช่าคอนโดมิเนียมร่วมกัน 100,000 บาท นายหนึ่งบริจาคให้โรงพยาบาลศิริ
ราช 50,000 บาท ดังนั้น นายหนึ่งและนางสองจะต้องยื่นชำระภาษีเงินได้ครั้ง
ปีและสิ้นปีหรือไม่ เป็นเงินเท่าไร

วิธีคำนวณโดยรวมคำนวณ

(หน่วย : บาท)



ก.ภาษีครึ่งปี 1

ตามิภริยายื่นแบบแสดงรายการรวมคำนวณ

การคำนวณตามวิธีที่ 1

ค่าเช่าคอนโดมิเนียม 6 เดือน	=	100,000 x 6	=	600,000
หัก ค่าใช้จ่ายเหมา 30%				180,000
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย				420,000
หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงินได้		30,000		
	คู่สมรส	30,000		



$$\text{บุตร} = 120,000$$

$$\text{มารดา} = \underline{15,000} = 195,000$$

$$\text{เงินได้สุทธิ} = 225,000$$

$$\begin{aligned} \text{ภาษี} &= (150,000 \text{ ไร่รับยกเว้น}) + \\ &\quad (75,000 \times 5\%) = 3,750 \end{aligned}$$

การคำนวณตามวิธีที่ 2

$$\text{ค่าเช่าคอนโดมิเนียม 6 เดือน} = 100,000 \times 6 = 600,000$$

$$= \frac{5}{1000} \times 600,000 = 3,000$$

ไม่ต้องเสียภาษีวิธีที่ 2 เนื่องจากไม่เกิน 5,000 บาท

$$\text{ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ (วิธีที่ 1)} = 3,750$$

ข.ภาษีสิ้นปี สามีภริยาคำนวณรวมกันได้ดังนี้

หลัก นำเงินได้ทั้งปีมาคำนวณภาษี เสร็จแล้วนำภาษีครึ่งปีที่ชำระได้มาหักออก



การคำนวณตามวิธีที่ 1

เงินเดือน	=	24,000×12	=	288,000	
หัก ค่าใช้จ่าย 50 % ไม่เกิน 100,000			=	100,000	
คงเหลือ			=	<u>188,000</u>	(1)
ค่าเช่าคอนโดมิเนียม	=	100,000×12	=	1,200,000	

หัก ค่าใช้จ่ายเหมา 30%			=	360,000	
คงเหลือ			=	<u>840,000</u>	(2)
(1) + (2) รวมเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย			=	1,028,000	

หัก ค่าลดหย่อน	สามี	=	60,000	
	ภริยา	=	60,000	
	บุตร	=	240,000	
	มารดา	=	<u>30,000</u>	= 390,000
คงเหลือ				= 638,000



หัก	บริจาคสนับสนุนการศึกษา	=	63,800	
	บริจาค (ทั่วไป)	=	18,100	= 81,900
	เงินได้สุทธิ			= 556,100
ภาษี	= (150,000 ได้รับยกเว้น) + (150,000×5%) + (200,000×10%) + (56,100×15%)			= 35,915

การคำนวณตามวิธีที่ 2

ค่าเช่าคอนโดมิเนียม		=	1,200,000
ภาษี	$\frac{5}{1,000} \times 1,200,000$	=	6,000
	=		
สรุป	ภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องชำระ(วิธีที่1)	=	35,915
หัก	ภาษีครึ่งปีที่ชำระแล้ว	=	3,750
เหลือ	ภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องชำระ	=	32,165



ค.สามีภริยาสามารถแยกคำนวณภาษีสิ้นปีได้ดังนี้
ภาษีสิ้นปีของสามี คำนวณตามวิธีที่ 1 วิธีเดียว

$$\text{เงินเดือน} = 24,000 \times 12 = 288,000$$

$$\text{หัก ค่าใช้จ่าย 50\% ไม่เกิน 100,000} = 100,000$$

$$\text{คงเหลือ} = 188,000$$

$$\text{หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงินได้} = 60,000$$

$$\text{บุตร} = 120,000$$

$$\text{มารดา} = \underline{30,000} = \underline{210,000}$$

$$\text{เงินได้สุทธิ} = (22,000)$$

สามีไม่มีเงินได้สุทธิ จึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีสิ้นปีของภริยา คำนวณวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2

การคำนวณตามวิธีที่ 1



ค่าเช่าคอนโดมิเนียม	=	100,000 x 12	=	1,200,000
---------------------	---	--------------	---	-----------

หัก ค่าใช้จ่ายเหมา 30%	=		=	360,000
------------------------	---	--	---	---------

คงเหลือ	=		=	840,000
---------	---	--	---	---------

หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงินได้	=	60,000	=	
-----------------------------	---	--------	---	--

บุตร	=	<u>120,000</u>	=	<u>180,000</u>
------	---	----------------	---	----------------

เงินได้สุทธิ	=		=	660,000
--------------	---	--	---	---------

ภาษี	=	(150,000 ได้รับยกเว้น) + (150,000 x 5%) + (200,000 x 10%) + (160,000 x 15%)	=	51,500
------	---	---	---	--------



การคำนวณตามวิธีที่ 2

$$\text{ภาษีค่าเช่าคอนโดมิเนียม} = \frac{5}{100} \times 1,200,000 = 6,000$$

$$\text{สรุป ภาษีเงินได้สิ้นปีที่ภริยาต้องชำระ (วิธีที่ 1)} = 51,500$$

$$\text{หัก ภาษีครึ่งปีที่ชำระแล้ว} = 3,750$$

$$\text{เหลือ ภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องชำระ} = 47,750$$

หมายเหตุ : กรณีนี้สามีภริยาแยกคำนวณจะเสียภาษีมากกว่าการรวมคำนวณ เพราะไม่สามารถนำเงินบริจาคของสามีมาหักลดหย่อนได้



ตัวอย่างที่ 3 นายสมบัติและนางสมทรงจดทะเบียนสมรสกันระหว่างปี
นายสมบัติได้รับเงินเดือนจากบริษัทนายจ้างเดือนละ 80,000 บาทตลอด
ปี ได้รับเงินปันผลจากบริษัท ซึ่งตนถือหุ้นอยู่เป็นเงิน 32,000 บาท ถูกหักภาษี
ณ ที่จ่าย 3,200 บาท และบริจาคเงินให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 150,000 บาท
ส่วนนางสมทรงได้รับเงินปันผลจากบริษัทซึ่งตนถือหุ้นอยู่เป็นเงิน 480,000
บาท ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 48,000 บาท นางสมทรงได้ทำสัญญาประกันชีวิตกับ
บริษัทประกันชีวิตในประเทศไทยแห่งหนึ่ง โดยได้ทำกรมธรรม์ประกันชีวิต
ไว้ 15 ปี และนางสมทรงจ่ายเบี้ยประกันชีวิต 3,000 บาท ในปีภาษีนี้ดังนั้น
นายสมบัติและนางสมทรงจะต้องชำระภาษีเงินได้เท่าไร? (เงินปันผลของนาย
สมบัติและนางสมทรงจ่ายจากกำไรสุทธิของบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
และเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิในอัตราร้อยละ 20)

วิธีคำนวณโดยแยกคำนวณ

(หน่วย : บาท)



ก.ภาษีเงินได้นายสมบัติ

เงินเดือนทั้งปี	=	80,000 x 12	=	960,000
หัก ค่าใช้จ่าย 50% ไม่เกิน 100,000			=	100,000
คงเหลือ			=	<u>860,000</u>(1)
เงินปันผล			=	<u>32,000</u>(2)
เครดิตภาษี			=	<u>8,000</u>(3)
(1)+(2)+(3) รวมเงินได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว			=	900,000
หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงินได้			=	60,000
คงเหลือ			=	840,000



บริจาคสนับสนุน การศึกษา	=	84,000		
บริจาค (ทั่วไป)	=	<u>75,600</u>	=	<u>159,600</u>
เงินได้สุทธิ			=	680,400
ภาษี	=	$(150,000 \text{ ภาษีรับยกเว้น}) + (150,000 \times 5\%) +$ $(200,000 \times 10\%) + (180,400 \times 15\%)$		
ภาษีที่ต้องเสีย			=	54,600
หัก ภาษี ณ ที่จ่าย			=	3,200
หัก เครดิตภาษีเงินปันผล			=	8,000
เหลือ ภาษีที่ต้องชำระ			=	43,360

ข.ภาษีเงินได้รายนางสมทรง

การคำนวณตามวิธีที่ 1



เงินปันผล = 480,000(1)

เครดิตภาษี = 120,000(2)

(1)+(2) รวมเงินปันผลและเครดิตภาษี = 600,000

หัก ค่าลดหย่อน ผู้มีเงิน = 60,000

ได้

ประกันชีวิต = 3,000 = 63,000

เงินได้สุทธิ = 537,000

ภาษี = (150,000 ๙ได้รับยกเว้น) +
 (150,000 x 5%) + (200,000
 x 10%) + (37,000 x 15%) = 33,050

การคำนวณตามวิธีที่ 2



$$\begin{aligned} \text{เงินปันผล + เครดิตภาษี} &= 480,000 + 120,000 = 600,000 \\ \text{ภาษี} &= \frac{5}{1,000} \times 600,000 = 3,000 \end{aligned}$$

ไม่ต้องเสียภาษีวิธีที่ 2

เนื่องจากไม่เกิน 5,000 บาท

$$\text{สรุป ภาษีที่ต้องเสีย (วิธีที่ 1)} = 33,050$$

$$\text{หัก ภาษี ณ ที่จ่าย} = 48,000$$

$$\text{หัก เครดิตภาษีเงินปันผล} = 120,000$$

$$\text{นางสมทรงมีสิทธิได้รับคืน} = 134,950$$

ค.การคำนวณ สามีภริยาสามารถนำเงินได้มาคำนวณในนามของสามีภริยาได้ ดังนี้

(หน่วย: บาท)

เงินเดือน	=	80,000 x 12	=	960,000
หัก ค่าใช้จ่าย 50% ไม่เกิน 100,000			=	100,000
คงเหลือ			=	<u>860,000</u>(1)
เงินปันผลของสามี			=	32,000(2)
เครดิตภาษี			=	<u>8,000</u>(3)
เงินปันผลของภริยา			=	480,000(4)
เครดิตภาษี			=	<u>120,000</u>(5)
(1)+(2)+(3)+(4)+(5) รวมเงินได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว			=	1,500,000
หัก ค่าลดหย่อน สามี	=	60,000		
ภริยา	=	60,000		
ประกันชีวิต	=	<u>3,000</u>	=	<u>123,000</u>
คงเหลือ			=	1,377,000 ³⁴ (6)



บริจาคสนับสนุนการศึกษา	=	137,700	
บริจาค (ทั่วไป)	=	<u>81,150</u>	= 218,850
เงินได้สุทธิ			= 1,158,150
ภาษี	=	(150,000 ได้รับยกเว้น) + (150,000 x 5%) + (200,000 x 10%) + (250,000 x 15%) + (250,000 x 20%) + (158,150 x 25%)	= 154,537.50
หัก ภาษี ณ ที่จ่าย	=	3,200 + 48,000	= 51,200
หัก เครดิตภาษีสามปี	=	8,000	
หัก เครดิตภาษีภริยา	=	<u>120,000</u>	= 179,200
จะได้รับภาษีเงินคืน			= 24,662.50

หมายเหตุ : กรณีนี้สามีภริยาแยกคำนวณจะได้ประโยชน์มากกว่า เพราะจะได้ภาษีคืนมากกว่า กรณีที่นำเงินได้มารวมคำนวณในนามของสามีภริยา



นาย สมบัติ

รายได้เงินปันผล 32,000

หัก ค่าใช้จ่าย -

เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย 32,000 2

เครดิตภาษีเงินปันผล 8,000 3



นายสมบัติ

เงินปันผล 40(4) 32,000

เครดิตภาษีเงินปันผล = อัตราภาษีของนิติบุคคลที่จ่ายเงินปันผล

100 - อัตราภาษีของนิติบุคคลที่จ่ายเงินปันผล

= 20

100-20

= 2

8

2 x เงินปันผล

8

= 2 x 32,000

8

เครดิตภาษีเงินปันผล = 8,000 บาท



เงินได้หลังหักคชจ.และค่าลดหย่อน	840,000
บริจาคเงินสนับสนุนการศึกษา จริง	150,000
สามารถนำไปหักได้ 2 เท่า	= 300,000
แต่ต้องไม่เกิน 10% ของ 840,000	= 84,000
จึงหักเงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา ได้เพียง	<u>84,000</u> *
ส่วนที่ยังไม่ได้หัก	= 300,000 - 84,000
	= 216,000
ให้หาร 2	= 216,0000
	2
	= 108,000

เงิน 108,000 จะนำไปหักเป็นเงินบริจาค ตามหลักเกณฑ์ปกติได้

แต่ไม่เกิน 10% ของ (840,000 - 84,000)

↓
ไม่เกิน 10% ของ 756,000

$$= 75,600$$

จึงหักเงินบริจาค (ทั่วไป) ได้เพียง 75,600 **



ภาษีวิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมินที่ไม่ใช่ 40(1) มารวมกันตั้งแต่ 120,000 ขึ้นไป

ภาษีวิธีที่ 2 = 0.5% (เงินได้พึงประเมินที่ไม่ใช่ 40(1))

นาย สมบัติมีเงินได้

1.เงินปันผล	32,000
-------------	--------

40(4)

2.เครดิตภาษีเงินปันผล	<u>8,000</u>
-----------------------	--------------

รวม	<u>40,000</u>
-----	---------------

ดังนั้น นายสมบัติไม่ต้องเสียภาษีวิธีที่ 2



นางสมทรง

$$\frac{\text{เครดิตภาษี}}{8} = 2 \times \text{เงินปันผล}$$

$$\frac{= 2 \times 480,000}{8}$$

$$= 120,000 \text{ บาท}$$

8. การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา



8.1 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ

(1) ไม่มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้วเกิน 60,000 บาท

(2) ไม่มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วง
มาแล้ว เฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 120,000 บาท



(3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เกิน 120,000 บาท

(4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 220,000 บาท

(5) กองมรดกที่ยังมิได้แบ่งมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท

(6) ห้างหุ้นส่วนสามัญ / คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท

8.2 ผู้ยื่นแบบและเป็นตัวแทนชำระภาษี



- (1) กรณีปกติ ผู้มีเงินได้จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นเอง หรือจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนได้
- (2) ผู้มีเงินได้เป็นผู้เยาว์ ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนโดยชอบธรรมยื่นในนามผู้มีเงินได้
- (3) เป็นคนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาลยื่นในนามผู้มีเงินได้
- (4) เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ยื่นในนามผู้มีเงินได้



(5) อยู่ต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการ
อันก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินนั้นขึ้นในนามผู้มีเงินได้

(6) ถึงแก่ความตาย ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท
หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกเป็นผู้ยื่นแสดงแบบรายการ

(7) กองมรดก ให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือ
ผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก เป็นผู้ยื่นในนามกองมรดก

(8) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล ให้เป็น
หน้าที่ ของผู้อำนวยการ ยื่นรายการในนามห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคล
นั้น

(9) สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ สามีหรือภริยามีหน้าที่
รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ โดยจะรวมคำนวณหรือแยก
คำนวณก็ได้

8.3 กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการ



กำหนดการยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินนั้นมี 2 ระยะ คือ

(1) การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5, 6, 7 หรือ 8 (ไม่ว่าจะมีเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่) ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ภายในเดือนกันยายนของปีภาษีนั้น หรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี” ภาษีที่เสีย นี้นำไปเป็นเครดิตหักออกจากภาษีสิ้นปีได้

(2) ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินที่ได้รับแล้วในระหว่างปีภาษีนี้ ภายใน เดือนมีนาคมของปีถัดไป หรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี”

8.4แบบแสดงรายการที่ใช้



ชื่อแบบ	ใช้ยื่นกรณี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด.90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม – มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินที่ 1 ประเภทเดียว	มกราคม – มีนาคม ของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.93	มีเงินได้ขอชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนกำหนดเวลาการยื่น แบบตามปกติ
ภ.ง.ด.94	ยื่นครึ่งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะ ประเภทที่ 5,6,7,8	กรกฎาคม – กันยายน ของปีภาษีนั้น

8.5 สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการ



ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการต่อเจ้าพนักงาน ดังนี้

1. สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา
2. ธนาคารพาณิชย์ไทย (นอกเหนือจากธนาคารกรุงไทยในข้อ
3. โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้
 - (1) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ ธนาคารพาณิชย์ไทย หรือสาขาธนาคารที่ตั้ง อยู่ในกรุงเทพมหานคร
 - (2) ในต่างจังหวัด ให้ยื่น ณ สำนักงานสาขาทุกสาขา ของธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นๆ โดยผู้เสียภาษีจะต้อง ยื่นแบบฯ และชำระภาษีที่ธนาคารในอำเภอหรือ กิ่งอำเภอท้องที่ ที่ตน มีภูมิลำเนาอยู่



3. ธนาคารกรุงไทย มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) มีเงินภาษีต้องชำระ โดยต้องชำระทั้งจำนวน

(2) ไม่มีเงินภาษีต้องชำระหรือขอคืนภาษี

การยื่นแบบที่ธนาคาร ให้ยื่นแบบฯ และชำระภาษีระหว่าง
วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 มีนาคม เท่านั้น

4. ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

การยื่นแบบทางไปรษณีย์ จะต้องยื่นแบบฯ และชำระภาษี
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมถึงวันที่ 31 มีนาคม เท่านั้น โดยกรมสรรพากร
จะถือเอาวันที่ลงทะเบียนไปรษณีย์ เป็นวันรับแบบฯและชำระภาษี
และจะส่งใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ยื่นแบบฯ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน



8.6การชำระภาษี

1.เงินสด

2.บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ได้เฉพาะที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่
สาขาในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 บัตรเครดิตธนาคารกรุงไทย

2.2 บัตร TAX SMART CARD ของธนาคาร
กรุงเทพ ธนาคารกสิกร และธนาคารกรุงไทย



3. เช็ครีตราฟต์

- (1) เช็คราชการแห่งประเทศไทย
- (2) เช็ครที่มีธนาคารค้าประกัน
- (3) เช็ครที่ธนาคารเซ็นส่งจ่าย
- (4) เช็ครที่ผู้มีหน้าที่ชำระเงินภาษีอากรเป็นผู้เซ็นส่ง

จ่ายและใช้ชำระโดยตรง

4. ธนาณัติ

ผู้มีเงินได้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครที่ยื่นแบบฯ
ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้ส่งธนาณัติเท่ากับจำนวนเงินภาษีที่ต้อง
ชำระ



8.7 การผ่อนผันชำระภาษี

ถ้ามีภาษีที่ต้องชำระจำนวนตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป ผู้เสียภาษีมียสิทธิขอผ่อนชำระภาษีได้ 3 งวดเท่าๆกัน โดยใช้แบบ บ.ช. 35 จำนวน 1 ชุด ข้อความเหมือนกันดังนี้

งวด 1 ชำระพร้อมยื่นแบบฯภายในวันที่ 30 กันยายนหรือวันที่ 31 มีนาคม

งวด 2 ภายใน 1 เดือน นับจากวันชำระงวดที่ 1

งวด 3 ภายใน 1 เดือน นับจากวันชำระงวดที่ 2

ถ้าภาษีงวดใดงวดหนึ่งมิได้ชำระในเวลาดังกล่าว ผู้เสียภาษีหมดสิทธิที่ชำระเป็นรายงวด และต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน